

תארו לעצמכם: אתם פותחים את הדלת לדירה חדשה. הריח של צבע חדש מתערבב באוויר, הרצפה מבריקה, החללים ריקים ומלאי פוטנציאל. פתאום - נשמתכם מתרוממת. זה לא רק בית - זה התחלה חדשה, זו תקווה מתגשמת. מה הקסם הזה? למה תחושה כל כך עמוקה עוטפת אותנו כשאנחנו נתקלים במשהו חדש?

"ההתחדשות הינו צורך של האדם" - זו לא רק אמרה יפה, זו אמת עמוקה על הטבע האנושי. אנחנו חיים מההתחדשות: כל דבר חדש מזריק לתוך חיינו תקווה חדשה, רענון של הנשמה.

אבל ההתחדשות אינה המצאה אנושית. היא חקוקה בעצם חסדי הבורא. כל בוקר, כשהשמש זורחת, נעשה נס: **"המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית"**. הקדוש ברוך הוא לא רק ברא את העולם פעם אחת - הוא מחדש אותו מחדש כל רגע ורגע!

זה אומר שההתחדשות היא לא רק צורך שלנו - היא הכוח המניע של כל הקיום. אנחנו לא רק רוצים להתחדש, אנחנו צריכים להתחדש כי זה הדרך שבה הבורא ברא את עולמו.

בתחילת השנה, אנחנו זוכים להתחדשות הכי נפלאה שיש - **ההתחדשות של ראש השנה**.

ההזדמנות הפתוחה לפנינו

בספר "מי השילוח" חושף לנו סוד מרתק:

"באחד בתשרי נותן הש"י חדשות, לכן צריך האדם להכין עצמו לקבל כי מי יודע מה יחדש הקב"ה, אך צריך האדם להכין עצמו לקבל ישועות היינו אף בדבר שהוא נפלא משכלו וצריך להאמין כי הש"י מצמיח ישועות"

האם אנחנו מבינים את העוצמה של המילים הללו? ראש השנה הינו תחנת דלק רוחנית! זה הזמן שבו השמים פתוחים לחידושים, ליצירות חדשות, לישועות חדשות, להפתעות שאפילו לא חלמנו עליהן.

אבל יש תנאי: אנחנו חייבים להכין את עצמנו לקבל. זה כמו לפתוח מיכל לקבלת השפע.

עכשיו מגיע החלק הכי מרתק: **איך** אנחנו יוצרים התחדשות אמיתית?

התפארת שלמה מורה לנו:

"בר"ה אנו אומרים חדש עלינו שנה טובה... לכן בר"ה צריך בכל שנה התחדשות להוריד השפעות וחסדים טובים חדשות ביתר שאת ויתר עוז לחדש עלינו שנה טובה וברכה."

זה לא עוד שנה עם אותן ברכות מהשנה שעברה - זו התחדשות מהפכנית! זה זמן להוריד השפעות וחסדים **חדשים לגמרי**, בעוצמה שעוד לא הכרנו. אך כיצד נוכל לקחת את ההתחדשות למציאות חיינו? כיצד נוכל להגשים את החלומות ואת רצונות החדשים לקראת השנה החדשה? אי לכך מבאר לנו השפת אמת את הנוסחה:

"איתא כל מעשה בראשית לדעתנו נבראו כו'. לכן כפי הכנת האדם ובחירת רצונו בימים אלו כך ניתן לו ההתחדשות החיות שבכל ר"ה מתחדש מעשה בראשית."

עלינו להכין את עצמנו לרוח ההתחדשות הלז, לפתוח את לבנו ואת תחושתנו להרגיש את ההתחדשות המגיעה בראש השנה לעולם

"אדם הוא בר דעת ולכן אמרו בשביל ישראל שנקראו ראשית. שלכן נברא העולם בשביל ישראל הואיל ונקראו ראשית היינו שמתקשרים בשורש האחדות והראשית. וזהו העיקר השכל ידוע אותי. ומזה עצמו נעשה ממילא המשפט שבאי עולם עוברין לפני כבני מרון כדי לתת לכל אחד חיות כפי דעתו ומצבו"

זה מדהים! ההתחדשות שאנחנו מקבלים תלויה ישירות ברמת ההכנה שלנו, ברמת הרצון שלנו, ברמת הדעת שאנחנו מפתחים. אנחנו עומדים עכשיו בנקודת זמן מיוחדת - זמן שבו אנחנו יכולים לבחור את סוג ההתחדשות שאנחנו רוצים. בכל תחום בחיים.

שנזכה להתחדשות טובה בכל התחומים בהם יבחר האדם, למען הרבות כבוד שמים והמלכת מלכנו.

שלח אברהם ואברהם
כרה אלהים ריאות

משפיעות

מבית
"משפיע איתי"
ראש השנה תשפ"ו
102

הנפש והחינוך

ע"פ התורה

כרחם אב על בנים

בתפילת **"ונתנה תוקף"** אנו אומרים: **"כל באי עולם יעברון לפני כבני מרון"** איזה פחד ואיזה מורא נכנס בלב כל אדם כאשר הוא צריך לעמוד לבד מול המלך!

אם כולם היו נכנסים ביחד והיו דנים לפי הרוב ואחד מסתמך על השני, ניחא, אבל כאשר כל אדם נכנס כיחיד לבד לפני ולפנים ועומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא - אשר לפניו נגלו כל מחשבות האדם - לב מי לא יירא וירטט? הרי כל אחד נכנס ביחידות, אחד אחד ולא בערוב. כמו שכתב בספר **החינוך** וזה לשונו:

"ואמרו על דרך המליצה לבאר שהשגחתו ברוך הוא על מעשה כל אחד ואחד ולא על כל המין דרך כלל, שעוברים כל בני אדם לפני כבני מרון, כלומר אחד אחד ולא בערוב"

הייחודיות של כל נשמה

לכאורה יש פחד נורא להיכנס לבד, אולם טובה גדולה טמונה כאשר נכנסים לבד. כאשר האדם עומד לבדו מול המלך, כל אחד הוא - רק **"יחיד"**. כי ידוע שהאדם נברא יחיד והוא יחיד בעולם. ידוע מה שאמרו חכמים בגמרא: **"הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם"** (סנהדרין לז)

חייב אדם לומר **"בשבילי נברא העולם"** - זו חובה ולא זכות.

אולם אנו לא רק יחיד, אלא גם בן יחיד, כי עם ישראל נקראים בנים לה' אלוהינו, כדכ' **"בנים אתם לה' אלוהיכם"** וכך אנו מבקשים בנוסח **"היום הרת עולם"**: **"אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים"**.

עלינו לעורר את האהבה של האב על הבן. האב אוהב את בנו, שמוח שמחה גדולה כאשר יש לבנו כל צרכיו. כמו שכתב הקדושת לוי וזה לשונו:

"יש בחינה שמבקש מהבורא ברוך הוא שיתן לו כי הבורא ברוך הוא שש וגיל בהשפעתו לאנשי סגולתו ולבניו החביבים כאשר האב אוהב את בנו כשמשפיע ונותן לבנו יש לו חדוה וגילה מזה כן הבורא יתברך"

היות הדבר כן, בראש השנה השם יתברך מקבל תענוג מההשפעה לישראל, וכאשר ישראל ראויים ויכולים לקבל - יש לו להבורא יתברך חדוה.

מידת הרחמים המכריחה

אומרים בתפילה בראש השנה **"מלאכים יחפזו, וחיל ורעדה יאחזו, ויאמרו הנה יום הדין לפקוד**

התבוננות

במשנת האירה

דין או אהבה?

זה היה אחד מימי העין הסוערים ביותר עם המחנכים. האוויר היה מלא מתח, הקולות התרוממו, והדין התלהט: האם צריכים ללכת במידת הדין או במידת הרחמים? מה הדרך הנכונה ללכת עם הנוער הצעיר - על ידי קנסות, סנקציות, עונשים וגערות, או על ידי אהבה, שיה, הסכמות והבנות?

כל צד התבצר בעמדתו. הדין נראה אינסופי.

ואז, באמצע חודש אלול, אחד המחנכים הזכיר את השאלה הידועה: **"זה בדיוק הדין על מהותה של ראש השנה! האם ראש השנה הוא יום הדין, או שמא זה יום ההמלכה והאהבה המתגלה בינינו לבין אבינו שבשמים?"**

פתאום השתיקה ירדה על החדר. כולם הבינו שהגענו לליבת הבעיה.

הסתירה שמערערת את כל היסודות בהלכות ראש השנה יש סתירה גלויה שמטרידה דורות של חכמים. מצד אחד, יש חובת פחד ואימת יום הדין, כפי שכתוב במסכת ראש השנה (לב):

"אמר רבי אבהו אמרו מלאכי השדת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה וביום הכפורים אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו וישראל אומרים שירה"

המלאכים תמהים: איך אפשר לשיר כשהמלך יושב על כסא הדין?! אבל מצד שני, ההלכה קובעת בשולחן ערוך (סי' תקצ"ד): **"אוכלים ושמים ברה"**.

איך זה מסתדר? איך אפשר לשמוח ביום שבו נשפטים על החיים ועל המוות? המשל המדדים שפותח הכל הקדושת לוי מביא משל מרתק שחושף את הסוד:

"בני המלך האהובים למלך מאוד והם

תמיד אצל המלך ויודעים ומשיגים היטב גדולת המלך ותמיד הם משבחים ומפארים את אביהם המלך כי רואים תמיד גדולת המלך. ולימים נרחקו ממנו בדרך רחוקה ונתנו בדרך וידלו מאוד והלכו חשוכים וקדונית כי בלו הלבושים היקרים מהם וכל טוב המלך שהיה להם נחסר להם והם מלוכלכים בטוט חוצות עד אשר כמעט שכחו כל הטוב וגדולת המלך."

תארו לעצמכם את הבנים האלה - היו פעם קרובים לאביהם המלך, הכירו את גדולתו, נהנו מהטוב שלו. אבל אחר כך התרחקו, נהיו מלוכלכים, שכחו מי הם באמת.

"ויהיה כאשר צר להם מאוד שבו לבית המלך וכאשר באו לשער המלך ויראו את גדולת המלך והדר גאונו ויבשו ויכלמו מאוד על רוע מעלליהם אשר הרחיקו מהמלך ולא היה להם דעת להשיג גדולת המלך ולפאר ולשבח אותו כמאז ומקדם, כי נכלמים מאוד לפניו, כי מעשיהם הרעים ולבושיהם המלוכלכים נגד פניהם."

זה בדיוק מה שקורה לנו בראש השנה! אנחנו חוזרים הביתה אחרי שנה שלמה של התרחקות, מלוכלכים בחטאים, נבוכים ומפוחדים מגדולתו של המלך.

אבל הנה המפתח:

"עדי אשר בקשו והתחננו על נפשם למחול על עונם ולהסיר מעליהם מלבושיהם המלוכלכים... ויכמרו רחמי המלך על בניו הנעמים ויעש כן אז היה ביכולתם לראות פני המלך להשיג גדולתו ולשבח ולפאר אותו."

הפתרון המהפכני

הקדושת לוי מסביר לנו את הנמשל:

"והנה בראש השנה אנחנו שבים ומתעלים לפני הבורא ברוך הוא ורווה לבנו מאוד על חטאתינו ופשעינו נגד פניו ובושים ונכלמים אנחנו על אשר מלוכלכים אנחנו

בעונותינו ואימה ויראה ופחד נופל עלינו מפני רוממות גדולתו והדר גאונו... ומבקשים ומתחננים אנחנו להבורא ברוך הוא שימחול לנו על כל עונותינו ופשעינו ולהסיר המלבושים המלוכלכים והבורא ברוך הוא ברוב רחמיו וחסדיו הוא מוחל לנו כי הוא חנון ומרבה לסלוח ורוח חדש מחדש בקרבינו בלב טהור לעבודתו אז ביכולתנו לעבוד עבודתו להשיג גדולתו ולומר לפניו שירות ותשבחות."

אזיה גילוי מדהים! ראש השנה הוא לא רק יום דין - זה יום של התחדשות מוחלטת. זה היום שבו האבא שלנו לוקח אותנו, מנקה את הלכלוך, מלביש אותנו בגדים חדשים, ונותן לנו להתחיל מחדש!

הסוד של השופר - שפה מעבר למילים

יש עוד סוד עמוק. הקדושת לוי מסביר למה אנחנו תוקעים בשופר:

"עבדי המלך האהובים למלך כאשר באים לפני המלך לבקש חפצם אז רואים אולי לא יוכלו לדבר כראוי ויהיה פתחון פה להמקטרג להסטיין עליהם, רק מבקשים רצונם וחפצם ברמז בעלמא והמלך ממלא שאלתם."

בראש השנה אנחנו כל כך נרגשים, כל כך מתווכים, שאנחנו פוחדים לדבר. אולי נגיד משהו לא נכון? אולי המקטרג יתפוס אותנו על מילה?

אז אנחנו עושים משהו גאוני: **"צועקים אנחנו בקול בלא דיבור, היינו בקול שופר שהוא קול פשוט צעקה רבה מעומק הלב והבורא ברוך הוא בחן לבות ויודע נסתרות ממלא משאלותינו לטובה."**

השופר זה השפה הכי טהורה שיש - זה הקול של הלב שלנו, בלי מילים שיכולות להטעות, בלי פרשנויות שיכולות להיות מובנות לא נכון.

הפיתרון - למה שמחים ביום הדין?

ועכשיו אנחנו מבינים למה יש שמחה בראש השנה! יש בת קול יוצאת בראש השנה ואומרת: **"לך אכול בשמחה את לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה אלוקים את מעשיך"** (קהלת ט', ד').

הגה"מ רבי יהושע לייב אייגר מסביר בספרו "תורת אמת":

"העיקר בימים אלו הוא הבטחון בו יתברך - שבואי הוא צופה ומביט לטובתנו. וכמה שיש בנפש בטחון זה, כן יוכל להתענג בטוב לב. וזהו ענין הבת קול השופעת בלב ההוא, ולזה אין שייך שיהיה עליה מאמר מפורש על השמחה והעונג, כי הוא דבר הבא לפי בטחון הלב של כל אחד ואחד."

כאשר אדם עורך את ראש השנה שלו כדבעי - אזי הוא זוכה לשמוע את הבת קול הפרטי שלו: **"לך אכול בשמחה את לחמך כי כבר רצה אלוקים את מעשיך."**

יש עוד הסבר נפלא ב"דעת משה": **"והגם שהוא יום הדין, מכל מקום נמשך ממנו קדושה וטהרה על כל השנה, באשר שהוא ראשית וכללות השנה. והגם שהוא יום הדין, מכל מקום יום קדוש וטהור הוא, ובואי יש בו שמחה גם כן."**

ומעיד על רבו: **"זכרוננו שאמר" זצללה"ה בראש השנה היה שמח מאוד, ולכאורה ביום ההוא 'לשמחה מה זו עושה?' אמנם הוא הדברים אשר דברנו - מחמת שהוא ראשית השנה יורד בו קדושה וטהרה וכל טוב לכל ימי השנה."**

התשובה לויכוח המחנכים

אז מה התשובה לויכוח הגדול שהתחיל את המאמר הזה? **דין או אהבה?**

התשובה היא: **גם וגם!**

ראש השנה מלמד אותנו שהדין והאהבה הם לא שני דברים נפרדים - הם שני צדדים של אותו מטבע. הדין הוא הדרך שבה האהבה מתבטאת. כשהמלך דן את בניו, זה לא בגלל שהוא כועס עליהם - זה בגלל שהוא אוהב אותם ורוצה שיהיו הכי טובים שהם יכולים להיות.

החינוך האמיתי, כמו ראש השנה, הוא שילוב מושלם של דין ואהבה - גבולות ברורים שצומחים מתוך אהבה אמיתית, ואהבה אמיתית שמתבטאת דרך גבולות ברורים.

זו הדרך של ראש השנה - ואולי גם זו הדרך של החינוך הטוב ביותר.

נוסח התפילה בימים נוראים מעובד ע"פ הקדושת לוי ז"ע

רבש"ע, מה שאני מתפלל יהיה רק כפי חסדך וכפי רחמך וכפי דעתך ורצונך, כך תתן לנו, יהיו לרצון אמרי פי כמו שאתה רוצה ה' כך יהיו לרצון, כפי דעת ורחמיו השם יתברך כן תתן לי ה' יתברך כפי חסדך וטובך.

ברכת שנה טובה ומבורכת שנת הצלחה וברכה, שנה של אור וחסד

לכל קוראי גיליון משמעות
לכל המחנכים ע"פ גישת האירה
לכל הבחורים שזכו למשפיעים מלב הבחור
לכל עם ישראל

יד למנהל - היד הימין לכל צרכי המנהל | ייעוץ ארגוני חינוכי | מערך קידום אישי | לפרטים 053-3101081 058-3274859
המערכת, בניית תוכניות חינוכיות, וכו' | 20 שנות נסיון בשבילך. מייל m025667066@gmail.com

י"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מ"ל: m025667066@gmail.com

79 058-3274859

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האירה
להאיר לכל אחד